

ئىدىنچى هىجرى ايليندە خىبر غزوەسىنىن باش وئرمەسى

خىبر، 32 فرسنگ فاصىلەين مدينهنى شومالىندا بىركتلى و حاصللىي بىر منطقەدىر و رسول الله(ص) زمانى يو ناحىه يەودىلرىن اىختىارىندايدى و اونلارىن جمعىتى اىگىرمى مىن نفرجن تەمەن اندىلىرىدى كى اونلارىن اىكى مىن نفرى ساواشان و موبايىز آدامىدى و «مرحبا خىرى» كىمى دىلاورلار اونلارىن اىچىنە وارىدى.

خىبر، 32 فرسنگ فاصىلەين مدينهنى شومالىندا بىركتلى و حاصللىي بىر منطقەدىر و رسول الله(ص) زمانى يو ناحىه يەودىلرىن اىختىارىندايدى و اونلارىن جمعىتى اىگىرمى مىن نفرجن تەمەن اندىلىرىدى كى اونلارىن اىكى مىن نفرى ساواشان و موبايىز آدامىدى و «مرحبا خىرى» كىمى دىلاورلار اونلارىن اىچىنە وارىدى.

خىبر يەودىلرى مدينهنى فىتنەچى يەودىلارينا پناھ وئرماغىنات و موسىلمانلارىن آىرى دوشمنلىرى اين الپىر اولماقىنات، اونلارا خظرلى حسابا گلىرىدىلار.

بۇنا خاطىر، رسول اکرم (ص) «حدبىيە» سەفرىنندان قايداندان سورا و اوندان سورا كى قىرىش موشرىكلارى اىله صولاح ائله دىلر، مىن دۆرد يوز و آىرى رىوابىته گۈره مىن آلىدى يۇز موسىلمان رزمىندا يەلخ خىرىه يوللاندى و اىسلام قوشۇنون بىرچىمىنى «امير المؤمنىن علی بن ابى طالبىن(ع)» الىنە وئردى و «سباع بىن عرفەتە غفارى»نى و آىرى رىوابىته گۈره «غىلە لىيى» مدينهدە اۋز يېرىنە قويدى.

آما خىبر ناحىهسىنە وارىد اولاندا، ناعم، قمۇص، كىتىبە، نسطة، شق، وطىھ و سلالم كىمىي اوچا و مۇھىكم قلعەلرین اوز-اوزه گىلدى.

يەودىلر قلعەلرین اىشىگىنندىن موغايىات اولوب كونترول ائتمىك اوچون، هر قلعەنەن كىارىندا بورج دوزلدىب نىڭھبان قويموشدولار كى قلعەنەن اىشىگىنندەكى ايشلەرى اىچرىيە گوزارىش وئرىرىدى.

بورقلارىن و قلعەلرین بىناسىي ائله دوزلمىشىدى كى اونون ساکىنلىرى قلعەنەن اىشىگىنە كامىل تسلۇتلارى وارىدى و منجاناق و آىرى وسايىل اين موهاجىملرى داشا باغلاپا بىلدىلار.

قلعەلرین بعضىسى اىسلام قوشۇنون اىلکىن حملەلریندە آچىلدى آما بعضىلى شوجاعتلى موداھىلىرىن اولماسى و قلعەلرین استىحکامىنا گۈره فتح اولمايان گۈرۈشوردول و بىر مودت اىسلام اوردو سۈونون موحاصىرەسىنە قالدىلار و بىغمىر(ص) ابوبكر، عمر و آىرى فرماندەلەرى گۈندرەماغىنات اونلارى آچماق اىستىردى آما ايشلەر چتىن قاباغا گىدىرىدى و گاھدان جوارىسىز فرماندەلەرىن قورخوسو اىشى دايابانرىرىدى.

آما او گوندىن كى بىغمىر(ص) موهاجىملرىن باشچىلىغىن اميرالمؤمنىن علی(ع) عەھىدەسىنە قويىدو، او حضرت بوتون شوجاعت و شەھامت اين يەودىلرە حملە اندىب و مرحبا خىرىي كىمەت موبايىز كېتىلىرى اۈلىورماقىنات و قلعەنەن بۇيوك قاپىلارىن اۋراللىرى اينن آجماغىنات، بىرۈزۈق اومودون اىسلام قوشۇنو و رسول اکرمە(ص) ارمغان گىتىرىدى، ائله كى رسول اکرم (ص) حضرت علی(ع) شوجاعتى حقىنە، او حضرتىن ساواشىنىن بولآجان اولماسى بارەدە بۇيوردو: قد بلغنى ئىكال المشكۇر و صنبىك المذكور، قد رضى الله عنك و رضيت انا عنك؛ انى علی ! شوڭر ائله مەللى و تقدیر اولمالىي ايشىپىن خىرى منه چاندى. آللا سىندىن راضىدەر و مندە راضىي يەم.

بىلەلەيغىنات، خىبرىن مۇھىكم قلعەلەرى حضرت علی(ع) قودرتلى الى و اىسلام قوشۇنۇ طرفىنندن آچىلدىلار و موسىلمانلار اوچون بىر آىرى بۇيوك فتح الە گىلدى.

رسول اکرمىن(ص) رەھىرلىقى اين اولان يو ظفرلى ساواشىن بارەسىنە، تارىخچىلىرىن آراسىندا بىرلىق يوخدور. اونلارىن بعضىسى اونو محىرىمن اونېنىشى، بعضىسى محرىمن آخىرلىرى، بعضىسى صفر آىبى، بىر عىدە رىبىع الاولىن بىرى، بىر نىچەسى جمادى الاول و بىر عىدەسى رجبىن اىگىرمى دۆزدۇ بىلىرلە.